

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional I				
Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	O03G081V01103			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín			
Correo-e	ares@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia de Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: teoría da Constitución; constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do sistema constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder e estrutura, composición e funcionamento dos órganos constitucionais (Coroa, Cortes Xerais, poder executivo e poder xudicial).			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C30	CE38 - Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións
C31	CE39 - Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	A2 A3 A5	B1 B2 B3 B4	C30 C31	D1 D4 D5

Contidos

Tema	
1. Orixes e evolución do constitucionalismo e modelos de Estado constitucional. Concepto de Constitución.	Orixes do constitucionalismo. O Estado constitucional. Transformacións do constitucionalismo. Concepto de Constitución.
2. Historia do constitucionalismo español. A Constitución española de 1978: características.	Orixe do constitucionalismo en España. As Constitucións españolas do século XIX. Características do constitucionalismo na historia española. A Transición política española. Características Constitución de 1978.
3. Principios estruturais básicos, principios do ordenamento xurídico e valores da Constitución de 1978.	Constitución e ordenamento xurídico. Principios estruturais básicos da Constitución de 1978. Valores básicos da Constitución de 1978. Principios da estrutura do ordenamento xurídico establecidos na Constitución de 1978.
4. O sistema constitucional de produción de Dereito. Principios articuladores.	A creación do Dereito na Constitución de 1978. Principios articuladores do ordenamento xurídico.
5. Fontes do Dereito. Análise das súas formas, efectos e relacións.	As fontes do Dereito na Constitución de 1978. Tipoloxía. Definición. Efectos.
6. Sistema democrático.	Democracia directa. Democracia representativa. Representación. Partidos políticos. Réxime electoral.
7. Os poderes do Estado. Organización e división dos poderes do Estado: principios da súa actuación, composición, funcións, procedemento.	Xefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial.
8. Organización territorial do Estado.	Principios xerais da organización territorial do Estado. Estado Autonómico. Estatutos de Autonomía. Comunidades Autónomas. Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	49.75	49.75	99.5
Estudo de casos	22.5	22.5	45
Autoavaliación	3	1.5	4.5
Traballo	0.3	0.7	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	73	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, indidividual ou en grupos pequenos, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación o proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho).
Probas	**Descrición**
Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración de traballos sobre temas das materia propostos polo profesorado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	10	A2 A3		C30 C31	D1 D4 D5
Autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes dos seus puntos fortes e débiles no seu propio proceso de apendizaxe. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	10	A5	B1 B2 B3	C30 C31	D1 D4 D5
Traballo	Avaliarase a presentación por escrito e defensa oral de traballos realizados sobre temas da materia propostos polo profesorado. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	10	A2 A3 A5	B3 B4	C30 C31	D1 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre os contidos da materia. Resultado de aprendizaxe: O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	70	A5	B1 B2 B3	C30 C31	D1 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segondo o artigo 13.2 d) do Real Decreto 1791/2010, do 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do estudanteUniversitario, os/as estudantes deberán "absterse da utilización ou cooperación en prodedementos fraudulentos nas probasde avaliación nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade".

En relación coa materia, sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s.PRIMEIRA CONVOCATORIA:Ao comezo do curso o/a alumno/a deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. Para ese efecto o/a alumno/a deberá facelo constar na ficha da asignatura nun determinado prazo. A avaliación continua supón un 30% sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 70% restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido da materia.Aqueles/as alumnos/as que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/s da/s sesión/é prácticas no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/s práctica/s correspondentes.Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s do programa e suporá o 70% de cualificación final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante, nos que se evaluarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA:a) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e

realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria.b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) e unha pregunta práctica que suporá o 30 % restante, nos que se evaluarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.
NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso.
CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:A avaliación constará de pregunta/s de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. A/s pregunta/s de resposta longa valerán un 70% da nota final (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10); o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 30% da nota final. Se evaluarán as mesmas competencias que no sistema de avaliación para asistentes e aplicaranse, igualmente, os mesmos resultados de aprendizaxe que no sistema de avaliación para asistentes.
No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior.
As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUDO ZAMORA, M. y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 9ª ed.,

BALAGUER CALLEJÓN. F. (coord.), **Manual de Derecho Constitucional. Vol. I. Constitución y fuentes del Derecho, Derecho Constitucional, Estado autonómico**, 12ª ed.,

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo**,

GONZÁLEZ-ARES, J. A., **Leyes constitucionales españolas (1808-1978)**, 2ª ed.,

Bibliografía Complementaria

ÁLVAREZ CONDE, E., **Curso de Derecho Constitucional. Vol. II. Los órganos constitucionales. El Estado autonómico**, 6ª ed.,

BERGARECHE GROS, A., **El Concepto de Constitución interna en la Restauración española**,

BLANCO VALDÉS, R. L., **Introducción a la Constitución de 1978**, 11ª ed.,

CARRO FERNÁNDEZ-VALMAYOR, J. L. (dir.), **Comentarios al Estatuto de Autonomía de la Comunidad Autónoma de Galicia**,

GARCÍA GESTOSO, N., **Soberanía y Unión Europea (Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución)**,

GARRIDO FALLA, F. (dir.), **Comentarios a la Constitución**, 3ª ed. (amp.),

LÓPEZ GUERRA, L. y otros, **Derecho Constitucional. Vol. II. Los poderes del Estado. La organización territorial del Estado**, 11ª ed.,

MOLAS, I., **Derecho Constitucional**, 4ª ed.,

MORTATI, C., **La Constitución en sentido material**,

MOSCA, G., **Derecho Constitucional**,

MUÑOZ MACHADO, S., **Derecho público de las Comunidades Autónomas**, 2ª ed.,

PÉREZ CALVO, A., **El Estado constitucional español**, 2ª ed., 1ª imp.,

RODRÍGUEZ-ZAPATA, J., **Teoría y práctica del Derecho Constitucional español**, 4ª ed.,

SCHMITT, C., **La defensa de la Constitución**, 2ª ed.,

VILLANUEVA TURNES, A. (coord.), **40 años de Monarquía parlamentaria**,

Revistas, **Revista de Derecho Político, Revista de Estudios Políticos, Revista Española de Derecho Constitucional, Teoría y Realidad Constitucional**,

Bases de datos:, **Aranzadi, Eur-Lex, Iber-Lex, Tirant on line, Calex**,

Páxinas web:, **www.cepc.es, www.boe.es, www.congreso.es, www.senado.es, www.poderjudicial.es, www.tribunalconstitucional.es, www.defensordelpueblo.es, www.xunta.es, www.aelpa.org**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104
Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

Plan de Continxencias

Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS
Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determíneno atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS
Metodoloxías docentes que se manteñen:
1.- Lección maxistral
Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
2.- Estudo de casos
Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Metodoloxías docentes que se modifican:
Tanto as leccións maxistrais como os Estudos de casos adaptaranse a situación de non presencialidad utilizando as ferramentas de teledocencia proporcionadas pola Universidade de Vigo.
Para iso poderán utilizarse as aulas virtuais proporcionadas pola Universidade de Vigo e as ferramentas de intercambio existentes en FAITIC.
Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):
A través do campus remoto no despacho virtual asignado ao profesor, nos horarios previstos, e proporcionado a clave de acceso aos/as alumnos/as. Excepcionalmente a través do correo electrónico ou outro método, videoconferencias, etc.
Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe:
Á parte dos temas, resumos e documentos complementarios dos mesmos que se subirán a FAITIC e os títulos facilitados na guía docente, comunicaranse outros recursos idóneos que proporcione a Universidade de Vigo como o acceso a distintas publicacións que a Universidade proporcione e ás que se poida acceder de feito sen custo cuxas instrucións para o seu acceso facilitaranse no seu momento a través de FAITIC.
En principio recoméndanse os seguintes manuais ou manuais:
-
https://editorial.tirant.com/é/libro/compendio-de-derechoconstitucional-espanol-3-edicion-2018-agustin-ruiz-robledo9788491696766
-https://editorial.tirant.com/é/libro/leccións-de-dereito-constitucionalde -espana-e-de-a union-europea-volume-i-diego-lopez-garrido9788491697657
-López Guerra, L.; Espín, E.; e outros: Dereito Constitucional Vol. II: Os poderes do Estado. A organización territorial do Estado, 11ª ed., 2018
-https://www.casadellibro.com/libro-dereito-constitucional-volume-i-11-edicion-2018/9788491907329/7363670
-https://www.dykinson.com/libros/comentario-a-a-constitucion-espanola-libro-homenaxe-a-luís-lopez-guerra/9788491905073
Reforzarase a información sobre enlaces para a aprendizaxe e outros documentos.
ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN
Probas xa realizadas:
Sen modificacións.
Probas pendentes que se manteñen:
As probas serán as mesmas e manterase o mesmo porcentaxe sobre a nota final.
Cambio da modalidade: proba tipo test sobre o contido do programa.
Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba tipo test.
Avaliación continua: modalidade das probas sen modificacións salvo circunstancias excepcionais.
Si unha parte da avaliación continua fíxose presencial e outra parte virtual, a porcentaxe do 30 % ponderaríase en función da nota das presenciais e das non presenciais.
Probas que se modifican:
Primeira convocatoria:
O exame teórico consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto.
Segunda convocatoria:
De producirse na mesma situación que a primeira convocatoria aplicaranse as mesmas modalidades de probas e porcentaxes e mínimo esixido na primeira convocatoria tanto para o exame teórico como para a avaliación continua cuxa nota se conservará.

No caso de cambio das circunstancias, que permitan a súa realización presencial, o exame realizarase conforme ao previsto para todos os efectos na guía docente normal.
Convocatoria fin de carreira:
A avaliación consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto (70 % da nota final) e dun desenvolvemento dun caso práctico (30% da nota final).
Alumnado que non se acolleu ou que non superou a avaliación continua:
Primeira e segunda convocatoria:
Quen non sigan durante cúrsoo o sistema de avaliación continua, ou que non o superasen, terán dereito a un exame final, igual e coas mesmas normas que o feito polos seus compañeiros, xa sexa na primeira ou segunda convocatoria.
Información adicional:
Quen teñan problemas para conectarse virtualmente a través das plataformas virtuais que estableza a Universidade de Vigo deberán comunicalo ao profesorado canto antes, remitindo un correo electrónico con todos os seus datos para cursalo ao servizo correspondente da Universidade para que lle dean unha solución.